

Münkeri İnkâr Farzdır, Ortadan Kaldırılması İçin Maddi Kuvvet Kullanmak Güç Yetirmeye Bağlıdır

Münker, vâcibin terkedilmesi veya haram bir fiilin işlenmesi gibi şeriatın çirkin saydığı ve haram kıldığı her şeydir. Münkeri inkâr ise, fert, cemaat, kitle, ümmet ve devlet olarak Allah Subhânehu'nun bütün Müslümanlara vâcib kıldığı şeri bir hükümdür. Muslim, Ebî Saîd el-Hudri'den Allah'ın Rasulü [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'i şöyle derken işittiğini rivâyet etmiştir:

“Sizden her kim bir münker görürse onu eli ile değiştirsin. Gücü yetmezse dili ile, gücü yetmezse ona da kalbi ile (buğzetsin). Bu ise îmânın en zayıfıdır.”

Allah, marufu emretmeleri ve münkerden nehy etmeleri için aralarından kitleler ve cemaatler kurmalarını Müslümanlara vâcib kılmıştır. Allah Teala şöyle buyurmaktadır:

“Aranızda hayra [İslâm'a] dâvet eden, ma'rufu emreden ve münkerden nehyeden bir ümmet [siyâsî hizb] bulunsun. İşte onlar kurtuluşa erenlerin tâ kendileridir!” [Âl-i 'İmrân 104]

Allahu Subhânehu, bu ümmeti ma'rufu emredip münkerden nehyeden ve Allah'a imân eden, insanlar için çıkartılmış en hayırlı bir ümmet kılmakla şereflendirmiştir ki şöyle buyurmuştur:

“Sizler, insanlar için çıkartılmış en hayırlı ümmetsiniz. Ma'rufu (iyiliği) emredersiniz ve münkerden (kötülükten) nehyedersiniz.” [Âl-i 'İmrân 110]

Allahu Subhânehu, mü'minler ile münâfıkların arasını ma'rufu emretmek ve münkerden nehyetmek ile ayırmıştır ki şöyle buyurmuştur:

“Münâfık erkekler ve münâfık kadınlar birbirlerindenidir. Onlar münkeri emrederler, ma'rufu nehyederler.” [et-Tevbe 67]

Ve şöyle buyurmuştur:

“Mü'min erkekler ve mü'mine kadınlar da birbirlerinin velileridirler. Onlar mârufu emrederler, münkerden nehyederler.” [et-Tevbe 71]

Yine Allahu Subhânehu, münker karşısında sessiz kalıp onu değiştirmek ve ortadan kaldırmak için çalışmayan Müslümanları ise ikâbla tehdit etmiştir. Huzeyfe bin el-Yemân'dan, Nebî [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir:

“Nefsini elinde tutan [Allah'a] yemin olsun ki ya ma'rufu emreder ve münkerden nehyedersiniz yâhut Allah, üzerinize katından bir ikâb göndermesi muhakkak yakındır. Sonra O'na duâ edersiniz ama (artık) size icâbet edilmez.”

Haysem'den Rasulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'i şöyle buyururken işittiği rivâyet edilmiştir:

“Aralarında masiyetlerin işlendiği hiçbir toplum yoktur ki bunları değiştirmeye muktedir oldukları halde değiştirmiyorlarsa, Allah'ın onları katından bir ikâb ile kuşatması yakın olmasın.”

İmâm Ahmed'in rivâyetine göre Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur:

“Muhakkak ki Allah, özeli (belirli kimselerin) yaptıklarından ötürü geneli (insanların genelinin) cezalandırmaz. Tâ ki onlar, kendi aralarında münkeri görürler ve onu reddetmeye muktedir oldukları halde onu reddetmezler. Ne zaman ki böyle yaparlar, o zaman Allah hem özeli hem de geneli cezalandırır.”

O halde, münkere -her türlü münkere- şahit olan her Müslümana, yukarıda belirtilen Ebî Saîd el- Hudrî'nin hadisinde geçen üç üsluptan biriyle gücü yettiği oranda, bu münkerin inkârı ve değiştirilmesi için çalışması farzdır. Aksi takdirde günaha müstahak olur.

İster İslâmî Hilâfet Devleti bulunsun yada bulunmasın, ister Müslümanlara tatbik edilen hükümler, İslâmî hükümler yada küfür hükümleri olsun, isterse yöneticiler İslâm hükümlerini iyi tatbik etsin yada kötü tatbik etsin her halükarda Emr-i bi'l ma'rûf ve'n nehy-i ani'l münker Müslümanlara farzdır. Nitekim emr-i bi'l ma'rûf ve'n nehy-i ani'l münker, Rasul [Sallallahu Aleyhi ve Sellem] zamanında, sahâbeler zamanında, tâbiin ve tabuttâbiin zamanında mevcuttu ve onun hükmü kıyâmet saatine kadar da bâki kalacaktır.

Münker, ya fertlerden, ya cemaatlerden, ya da devletten hâsıl olur. Münkerin inkârı ve değiştirilmesi için çalışacak olan da devlettir, fertlerdir ve kitlelerdir. İslâm Devleti'nde asıl olan, yöneticinin insanların işlerini şeriatın hükümlerine göre gözetmekle yükümlü olmasıdır. İster fertlerden, isterse cemaatlerden sâdır olsun, münkerleri men etmekten şer'an sorumlu olan da odur. Zîra Rasul [Sallallahu Aleyhi ve Sellem], şöyle buyurmuştur:

"İmâm [Halîfe] bir çobandır ve güttüklerinden o mesuldür."

Fertler ve cemaatler olarak Allah'ın kendilerine farz kıldığı bütün emirleri yerine getirmeye onları boyun eğdirmeyi Allah, onun üzerine yüklemiştir. Eğer onları bunları edâ etmeye boyun eğdirilmeleri için kuvvet kullanılması gerekirse, yöneticiye kuvvet kullanması vaciptir. Aynı zamanda Allah, insanları haramları işlemekten men etmeyi de yöneticiye farz kılmıştır. Haramları işlemelerine mani olmak için kuvvet kullanması lazım olduğunda da kuvvet kullanması kendisine vaciptir. Öyleyse münkerin değiştirilmesi ve elle, yani kuvvetle yok edilmesi aslında devlete aittir. Çünkü İslâm'ı tatbik etmekten ve insanları İslâm'ın hükmüne ilzâm etmekten şer'an sorumlu olan devlettir.

Fertlerin münkeri değiştirmesine gelince; -içki içen veya hırsızlık yapan veya bir kişiyi öldürmeye kasteden veya bir kadınla zina eden veya benzeri münkerleri işleyen bir kişiyi görmesi gibi- önünde bir münkeri gören ferdin bu münkeri inkâr etmesi, bunu değiştirmeye ve ortadan kaldırmaya çalışması kendisine vâcibtir. Eğer bunları yapmazsa günahkâr olur. Eğer -zannı gâiple de olsa- bu münkeri eliyle ortadan kaldırmaya muktedir ise, onu eliyle değiştirmeye ve ortadan kaldırmaya hemen kalkışması kendisine vâcip olur. Dolayısıyla içki içen, hırsızlık yapan, zina eden, adam öldürmeye kasteden kişiye mani olur. Bütün bunlara mani olur ve eliyle ortadan kaldırır. Çünkü o, bunları eliyle değiştirmeye muktedirdir. Bunu da Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in şu kavlini infâz etmek amacıyla yapar:

"Sizden her kim bir münker görürse onu eli ile değiştirsin."

Münkerin değiştirilmesi için elin, yani maddî kuvvetin kullanılması ise, -zannı gâiple de olsa- elle bizzat bu münkeri değiştirmeye ve onu ortadan kaldırmaya yönelik fiili güce bağlıdır. Eğer onu ortadan kaldırma gücü olmazsa el kullanılmaz. Çünkü bu durumda elin kullanılması, elin kullanılması maksadını -ki o, münkerin değiştirilmesi ve ortadan kaldırılmasıdır- gerçekleştirmez. Zîra hadiste geçen elin kullanılması menatı (şartı), münkerin fiilen değiştirilmesi şartına bağlıdır. Bunun delili ise, bizzat hadisin gücün yetmemesi, yani elle ortadan kaldırma ve değiştirme kudretinin bulunmaması halinde münkerin inkâr edilmesini dile havale etmesidir. Zîra hadiste şöyle geçmiştir:

"Gücü yetmezse dili ile."

Münkerin dille inkar edilmesi ise münkerin değiştirilmesi olarak itibar edilmez. Bilakis bu, münkeri işleyene karşı çıkmaktır. Yani münkeri işlemesini reddetmektir. Eğer dili ile inkâr etmeye güç yetiremez ise kalbi ile bu münkeri kerih görmeli ve ona râzı olmamalıdır.

İşte bunların hepsi fertler veya cemaatlerden hâsıl olan münker hakkındadır. -İnsanların mallarını haksız yere yemesi veya onları haklardan mahrum etmesi veya tebaanın işlerinden bir işi ihmâl etmesi veya görevlerinden birinde kusur göstermesi veya İslâm hükümlerinden birine aykırı davranması veya benzeri münkerler gibi- yöneticiden hâsıl olan münkere gelince: onu muhasebe etmeleri, ona karşı çıkmaları ve onu değiştirmek için çalışmaları ümmet, ordu, kitleler, fertler olarak bütün Müslümanlara farzdır. Ona sessiz kalmaları, ona karşı çıkmayı ve onu değiştirmeyi terk etmeleri halinde günahkar olurlar.

Münkerlerden bir münkeri işlemesi halinde yöneticiye karşı çıkıp ona karşı koymak dille muhasebe yoluyla olur. Muslim, Ümmi Seleme'den Rasulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle dediğini rivâyet etmiştir:

“Yöneticiler olacaktır.

Onları tanıyacaksınız ve reddedeceksiniz. Her kim kerih görürse berî olur. Her kim karşı çıkarsa selamette olur. Ancak her kim râzı olur ve tabii olursa (o başka)!

Yine Abdullah İbn-u Mes'ûd'dan Rasulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle dediği rivâyet edilmiştir:

“Vallâhi hayır! Ya ma'rûfu emredip

münkerden nehyeder ve zâlimin elinden tutup (zulmünden engelleyip) tam bir çekiş ile onu hakka yöneltirsiniz, onu tam bir zorlama ile hak üzere zorlarsınız ya da Allah kimilerinin kalplerini kimilerinize çarpar, sonra da onlara lânet ettiği gibi size de lanet eder.”

Yine Rasulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem], zâlim sultân karşısında söylenen hak sözü cihâdın en efdali saymıştır. Zîra “Hangi cihâd daha efdaldır?” diye soran bir adama şöyle cevap vermiştir:

“Zâlim sultân karşısında (söylenen) hak sözdür.”

Yine bu, yöneticiye silahla karşı koymanın haramlığından istisnâ edilmiş bir durum dışında, yöneticiye silahla karşı koymayı haram kılan hadislerin vârit olmasından dolayıdır. Bu müstesna durum ise, şeksiz-şüphesiz sarîh küfür olduğuna dair Allah'tan bir burhânın olduğu apaçık küfrün ortaya çıktığı durumdur. Yani sarîh küfür hükümleri ile hükmedilip Allah'ın inzâl ettikleri ile hükmetmenin terk edildiği durumun ortaya çıktığı zamanki durumdur. Nitekim Avf İbn-u Mâlik el-Eşca'î'den Rasulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle derken işittiği rivâyet edilmiştir:

“İmamlarınızın (yöneticilerinizin) hayırlı

olanları onlardır ki siz onları seversiniz, onlar da sizi severler ve siz onlara dua edersiniz, onlar da size dua ederler. İmamlarınızın (Yöneticilerinizin) şerlileri de onlardır ki siz onlardan nefret edersiniz, onlar da sizden nefret ederler. (Râvi) Dedi ki: Onlara kılıçlarımızla karşı koymayalım mı ey Allah'ın Rasulü dedik. Dedi ki: Aranızda salâhı (İslâm ile hükmettikleri) ikâme ettikleri müddetçe hayır! ”

Salâhın ikâmesinden murat, bütünün cüz ile isimlendirilmesi bâbından olup İslâm ile hükmetmek, yani şer'î hükümleri tatbik etmektir. Ümmi Seleme'den Rasulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]'in şöyle dediğini rivâyet etmiştir:

“ : : ”

Yöneticiler olacaktır. Onları tanıyacaksınız ve reddedeceksiniz. Her kim kerih görürse berî olur. Her kim karşı çıkarsa selamette olur. Ancak her kim râzı olur ve tabii olursa (o başka)! Dediler ki: “Onlarla savaşıalım mı?” Dedi ki: Salâhı ikâme ettikleri (İslâm ile yönettikleri) sürece, hayır!

Yani şer'î hükümleri ikâme ettikleri müddetçe demektir ve bu hükümlerden olan salâh ise cüzün bütüne ıtlâk edilmesi bâbındandır. Ubâde İbn-u Sâmîd'den şöyle dediği rivâyet edilmiştir:

“Zorlukta ve kolaylıkta, hoşnutluk ve hoşnutsuzlukta işitip itaat edeceğimize, onu kendimize tercih edeceğimize, emir sahipleri ile çekişmeyeceğimize ve Allah için hiçbir kınayıcının kınamasından korkmadan her nerede olursak olalım hakkı söyleyeceğimize dair Allah'ın Rasulü'ne bey'at ettik.”

Başka bir rivâyette ise ziyade olarak şöyle geçmiştir:

“Allah katında bir burhânınız olduğu apaçık bir küfür gömeniz müstesnâ dedi.”

Bu üç hadisin mefhumu, Allah'ın inzâl ettikleriyle hükmetmemesi durumu, yani şeksiz-şüphesiz sarîh küfür olduğuna dair Allah'tan bir burhânın olduğu apaçık küfür hükümleri ile hükmetmesi durumu dışında yöneticiye silahla karşı koymayı nehyetmektedir.

Binaenaleyh Allah'ın inzâl ettikleriyle hükmetmeyip sarîh küfür hükümleriyle hükmeden Müslüman yöneticilerden hangi yönetici olursa olsun, onu yönetimden uzaklaştırmak, hükmettiği küfür yönetimini ortadan kaldırmak ve Allah'ın inzâl ettiği hükümleri infâz ve tatbik mevkiine koymak için tüm Müslümanların ona silahla karşı koyması vâciptir.

Yöneticiye silahla karşı koyma vucûbiyeti ise, zannı gâliple de olsa maddî kuvvet ile onu uzaklaştırmaya ve apaçık küfür yönetimini ortadan kaldırmaya yönelik güce bağlıdır. Çünkü münkerin değiştirilmesi -küfür hükümleri ile hükmetmek, münkerlerin en büyüğüdür- elin, yani maddî kuvvetin kullanılması, bu maddî kuvvet ile fiilen münkerin ortadan kaldırılmasına güç yetirmeye bağlıdır. Hem münkerin elle değiştirilmesi vucûbiyetini ifade eden hadisin hem de sarîh küfür hükümleriyle hükmeden yöneticiye silahla karşı çıkmanın vucûbiyetini ifade eden iki hadisin menatı, maddî kuvvet gücüne, münkerin ve sarîh küfrün değiştirilmesine yönelik güç yetirmeye ve bunların zannı galiple de olsa bilfiil ortadan kaldırılmasına bağlıdır. Ancak maddî kuvvet, fiilen veya zannı galiple münker ile küfür hükümlerini değiştirmeye ve bunları fiilen ortadan kaldırmaya muktedir değilse kullanılmaz. Çünkü bu durumda onun kullanılmasıyla, Şâri'nin kendisi için kullanılmasını -ki o, münker ile küfür hükümlerinin değiştirilmesi ve fiilen ortadan kaldırılmasıdır- vâcip kıldığı maksat gerçekleşmez. Bu durumda münkere dil ile karşı çıkılması için çalışılacağı gibi zannı galiple de olsa münker ile küfür hükümlerinin değiştirilmesine güç yetirilmesi sınırına ulaşılan dek kuvveti arttırmak için çalışılır. Bu sınıra ulaşılması halinde kullanılması vâciptir.

İradesini birleştirmesi halinde bir bütün olarak ümmet, sahip olduğu maddî kuvveti ile ordu, kuvvet ve nüfuz sahibi olan büyük kabîleler, orduda veya büyük kabîlelerde veya ümmet içerisinde tesirli büyük bir kuvvete sahip olan siyâsî kitleler olarak; sarîh küfür hükümleri ile hükmedip İslâm'ın hükümleri ile hükmetmeyen yöneticiyi uzaklaştırmaya muktedir oldukları zaman onu yönetimden uzaklaştırmak, küfür hükümlerini ortadan kaldırmak ve Allah'ın inzâl ettikleriyle yönetimi geri getirmek için bu yöneticiye karşı koyması bunların her birine şer'an vâciptir.

İşte bu, işlerinde hidâyet ve basîret üzere olmaları için insanlara iletmeyi kendimize bir vecîbe olarak gördüğümüz İslâm'ın hükümlerinden temel bir hükümdür.

"Muhakkak ki Allah emrine gâlibdir. Velâkin insanların

çoğu bunu bilmezler." [Yûsuf 21]

Hizb-ut Tahrir

**H. 28 Zil Ka'de 1409
M. 01 Temmuz 1989**